

Серажим В.І.
к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»
Мезенцева О.О.
асистент НТУУ «КПІ»

МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Проаналізовано міжнародну інвестиційну діяльність як чинник підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Узагальнено рівень інвестиційної привабливості української металургії.

Ключові слова: конкуренція, інновація, інноваційні стратегії, конкурентні стратегії, конкурентні переваги, конкурентоспроможність, модернізаційні проекти, модернізація.

Вступ. В сучасних умовах економічний розвиток країни значною мірою залежить від ефективного інвестування, яке відіграє ключову роль у національному розвитку, при цьому особливої ролі набуває міжнародне інвестування, завдяки якому опосередковуються всі економічні взаємозв'язки, поєднується національна та інтернаціональна виробничо-торговельна діяльність з фінансовою сферою.

Досвід багатьох країн показує, що за умов масштабних і, головне, ефективних іноземних інвестицій можна досягти економічного успіху. Разом з тим, іноземне інвестування за відсутності дійових державних впливів приймаючої країни на його структуру спричиняє і відчутні негативні наслідки.

Розвиток вітчизняної економіки, підвищення конкурентоспроможності українських підприємств з метою подолання відставання від економічно розвинутих країн та інтеграції у світове співтовариство неможливе без здійснення інвестицій, у першу чергу міжнародних інвестицій. Міжнародні інвестиції на сьогодні реалізуються у різних видах і формах та достатніх масштабах для економічного розвитку окремих країн та світового розвитку в цілому.

Сучасні вчені приділяють значну увагу інвестиціям, інвестиційному процесу, досліджують їх, але не враховують винятковий вплив інвестиційних потоків на стратегічний розвиток країни. Інвестування розглядається як ситуативне вкладення грошей з метою швидкого отримання прибутку. Великий внесок в дослідження питань інвестиційної політики та ефективності капіталовкладень зробили такі українські вчені: Ю.М. Бажал, Л.М. Борщ, І.П. Мойсеєнко, В.Г. Федоренко, та інші. Серед зарубіжних авторів варто вказати наступні прізвища: Д. Стейнер, І. Ансоф, Р. Бранденбург, С. Бір, П. Самуельсон, І. Форестер та ін.[1,7, 8].

Однак, незважаючи на досліджуваність понять «інвестиції» та «інвестування», багато аспектів залишаються не розкритими до кінця, зокрема залежності інвестицій та розвитку, їх взаємозалежність, яким чином інвестиції направляють (визначають) розвиток економіки.

Інвестиційна активність визначається як ступінь інтенсивності процесів інвестування в межах країни чи регіону, при цьому враховуються реалізовані та потенційні можливості економічної системи. Питання взаємозалежності інвестиційної активності та економічного росту в тій чи іншій мірі досліджувалося всіма економічними школами та напрямками економічної думки – меркантилістами (Т. Мен, С. Фортей); представниками класичної політекономії (А. Сміт, Д. Рікардо, Дж.С. Міль) і шведської школи (К. Вексель, Е. Ліндаль); неолібералами (В. Ойкен, В. Репке); представниками сучасного синтезу інвестиційної теорії (П. Самуельсон, Г. Марковіц). При цьому в кожному економічному напрямку визначається місце та роль держави в управлінні економічними процесами [4-5].

Постановка задачі. Метою статті є аналіз механізму впливу інвестицій на підвищення конкурентоспроможності підприємства, оцінка конкурентоспроможності вітчизняних металургійних підприємств та пошук шляхів підвищення їх інвестиційної привабливості.

Результати дослідження. Ефективний розвиток вітчизняної економіки, підвищення конкурентоспроможності національних виробників з метою подолання економічного відставання від економічно розвинених країн, інтеграції на рівних у світове співтовариство неможливі без здійснення інвестицій та активізації інвестиційної діяльності.

Між інвестуванням підприємств і збільшенням їх конкурентоспроможності існує двосторонній зв'язок. З одного боку, залучення інвестицій ґрунтується на оцінці фактичної привабливості економіки. З іншого, інвестиційні вливання дозволяють направити додаткові кошти на розвиток виробництва і, тим самим, збільшити конкурентоспроможність продукції. Інвестиції в основний капітал використовуються для оновлення основних засобів, покращення технології виробництва, розвитку перспективних напрямків роботи підприємства, тим самим збільшуючи його конкурентоздатність. Успішне дотримання і виконання зазначених принципів дозволить вийти підприємствам на якісно новий рівень виробництва, а отже і підвищити конкурентоспроможність на ринку [9].

Характеризуючи інвестиційний клімат України в регіональному зрізі, варто взяти до уваги, що, з одного боку, ми маємо визнані науково-технологічні та промислові центри, а з іншого, нам характерні диспропорції в природно-ресурсних потенціалах і рівнях економічного розвитку регіонів (областей). Масштабні іноземні інвестиції можуть або поглибити ці диспропорції або нівелювати їх, якщо буде проводитися відповідна цілеспрямована інвестиційна політика.

Більш важливою є не пряма інвестиційна діяльність держави, а її здатність забезпечувати сприятливе національне економічне середовище для інвестицій [16].

Незважаючи на те, що владою давно вже задекларована інноваційно-інвестиційна модель розвитку, інвестиційний клімат в Україні, залишається несприятливим. За оцінками Міністерства економіки, загальна потреба в інвестиціях для структурної перебудови економіки України становить від 140 до 200 млрд дол. США, а щорічна потреба - близько 40-50 млрд. дол. США. За оцінками експертів Всесвітнього банку, для досягнення рівня розвитку США Україні потрібно загалом 4 трлн дол. США. Порівняно з цими цифрами фактичні, обсяги інвестицій в Україну є мізерними [10].

Як свідчить аналіз, інвестиційні ризики в Україні залишаються досить високими. За даними аналітичного звіту лондонської компанії «Credit Market Analysis», Україна входить до числа країн з найбільш високим ризиком вкладення інвестицій [12], а також згідно з результатами дослідження «The Economist», наша держава займає 70-те місце із 82 країн у рейтингу підприємницької привабливості на 2008–2012 рр. [11].

До 2008 року на металургійних підприємствах України спостерігалась тенденція до розширення обсягів виробництва, починаючи з 2010 року вітчизняні виробники змінюють пріоритети в інвестуванні в напрямі підвищення ефективності. Модернізація виробничих потужностей є пріоритетним завданням металургійних підприємств України, в протилежному випадку вони не зможуть утримати свої конкурентні позиції на світовому ринку металів.

Металургія та транспорт виявилися найбільш вразливими перед кризою. Продаж металопродукції на внутрішньому ринку скоротився більше, ніж на зовнішньому. Це зумовлено загальною економічною ситуацією в Україні – призупиненням будівельної галузі, зростанням кінцевої вартості продукції з металу та втратою її конкурентоздатності.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну на 1 січня 2011 р. становив 44 млрд 708,0 млн дол, що на 11,6% більше за обсяг інвестицій на початок 2010 р. Серед галузей переробної промисловості у металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів інвестовано 5 млрд 940,4 млн дол прямих інвестицій.

Щодо конкурентних позицій української металургії варто зазначити, що за рейтингом World Steel Association (WSA) Україна займає 8 місце в світі серед найбільших виробників сталі. Зокрема, з початку 2010 року обсяги виробництва сталі в світі починають зростати і станом на 01.04.2010 становили 342,4 млн т, що на 22,2 % вище показника відповідного періоду 2009 року.

Видатною подією 2010 року було отримання холдингом «Метінвест» контролю над конкурентом - Маріупольським металургійним комбінатом імені Ілліча. Це відобразилося як прямі іноземні інвестиції в українську

металургію з Нідерландів: компанія Metinvest має саме голландську прописку.

Значна частка українських підприємств використовує мартенівський спосіб виплавки сталі, що є однією з головних проблем металургійної промисловості України. Більшість розвинених країн відмовились від цієї технології 20-30 років тому. Наслідком використання неефективних технологій та застарілого обладнання є значне скорочення марочного і розмірного сортаментного ряду продукції, зменшення обсягів виробництва високотехнологічної продукції, а для розширення експорту підприємства перейшли на збільшення виробництва напівфабрикатів [10]. Енергоємність, сумарні енерговитрати на виробництво чавуну, сталі і прокату на українських меткомбінатах приблизно на 30% вище, ніж на сучасних підприємствах країн Євросоюзу, а також Індії та Китаю [10]. Із врахуванням зростання цін на сировину (вугілля, залізну руду) і енергоресурси підприємствам необхідно підвищувати ефективність виробництва, скорочувати обсяги споживання відносно дорогого коксу і газу, реалізовувати проекти, спрямовані на зниження собівартості готової продукції. Терміни окупності проектів, що спрямовані на підвищення ефективності в 1,5–2 рази нижчі, ніж у проектів з розширення виробничих потужностей, 2,5–4 та 5–6 років відповідно [12].

Головним напрямком модернізації стане впровадження установок пиловугільного вдування палива, установка машин неперервного лиття заготовок (МНЛЗ), будівництво електростанцій, що працюють на доменному чи коксовому газі.

Висновки. Беручи до уваги наявні тенденції інвестиційної діяльності України, доцільно відзначити наступне: для динамічного розвитку країни необхідне врівноваження інвестиційних притоків і відтоків, тобто, щоб з економіки України і в неї спрямовувалися приблизно однакові за обсягом інвестиційні ресурси, тоді вона буде не залежати від іноземного капіталу і, водночас, набуде ринкового досвіду господарювання, переймаючи його від ринково розвинутих країн.

З'ясовано, що між інвестуванням підприємств і збільшенням їх конкурентоспроможності існує двосторонній зв'язок. З одного боку, залучення інвестицій ґрунтується на оцінці фактичної привабливості економіки. З іншого, інвестиційні вливання дозволяють направити додаткові кошти на розвиток виробництва і, тим самим, збільшити конкурентоспроможність продукції.

Перелік посилань

1. Мазур Г.О. Особливості державної інвестиційної політики / Г.О. Мазур // Економіка ринкових відносин. – 2008. – №2(2). – С.77–84.
2. Довідка про підсумки роботи галузей за січень-квітень 2010 року // Офіційний сайт Міністерства промислової політики України. – Режим доступу: <http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article>
3. Мельник Д. Украинская металлургия: риски и перспективы в условиях кризиса [Электронный ресурс] / Д. Мельник // Рейтинговое агентство Кредит-Рейтинг. – Режим доступа: <http://www.credit-rating.ua/ru/analytics/analytical-articles/12162/?print>

4. Терновий В.М. Інвестиційні можливості України / В.М. Терновий // Економіка ринкових відносин. – 2008. – №2(2). – С.74–77.
5. Головченко Н.З. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки та її регіонів в умовах глобалізації: методичні підходи / Н.З. Головченко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.
6. Дегтярьова Ю.В. Роль інвестицій у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств / Ю.В. Дегтярьова. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.irbis.kneu.kiev.ua.
7. Сумець О.М. Оцінка конкурентоспроможності сучасного промислового підприємства Навчально–практичний посібник. – 2-е вид., перероб. та доповн / О.М. Сумець, О.Є. Сомова, Є.Ф. Пеліхов. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2009. – 280 с
8. УкрМет (портал гірничо-металургійного комплексу України) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrmet.com.ua/news>.
9. Асоціація гірничорудних підприємств України «Укррудпром» [Електронний ресурс] / Режим доступу : www.ukrrudprom.com/news.
10. Обзор металлургии Украины [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.raexpert.ru/researches/rmetallurgy/analytics/2006/chao/>.
11. Данилишин Б. Подальший розвиток металургійної галузі має здійснюватись через механізм внутрішнього попиту на металопродукцію [Електронний ресурс] / Б. Данилишин // 12. Урядовий портал - Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=243277244&cat_id=35883.

Серажим В.І.

к.э.н., доцент НТУУ «КПІ»

Мезенцева О.А.

ассистент НТУУ «КПІ»

МЕЖДУНАРОДНАЯ ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Проанализированы международную инвестиционную деятельность как фактор повышения конкурентоспособности отечественных предприятий. Обобщен уровень инвестиционной привлекательности украинской металлургии.

Ключевые слова: конкуренция, инновация, инновационные стратегии, конкурентные стратегии, конкурентные преимущества, конкурентоспособность, модернизационные проекты, модернизация.

Serajim V.I.

candidate of economic sciences, assistant professor NTUU «KPI»

Mezentseva O.A.

INTERNATIONAL INVESTMENT ACTIVITY IN FACTOR INCREASE COMPETITIVENESS OF METALLURGICAL COMPANIES

The international investment as a factor in increasing the competitiveness of domestic enterprises. Summarizes the level of investment attractiveness of ukrainian metallurgy.

Keywords: competition, innovation, innovation strategy, competitive strategy, competitive advantages, competitiveness, modernization projects, modernization.

Чуняк О.В.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

Заборовець О.П.

ст. викладач НТУУ «КПІ»

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ДОЦІЛЬНОСТІ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

В даній статті розглядається важливість залучення інвестицій в об'єкти реального інвестування, яке здійснюється на основі розробки інвестиційного проекту. Інвестор, приймаючи рішення про вкладання своїх коштів, обирає найпривабливіший проект серед альтернативних, тому проведення оцінки та обґрунтування доцільності інвестиційного проекту є найважливішим етапом інвестиційної діяльності. Оцінка проектів здійснюється на основі розрахунку показників економічної ефективності інвестицій. Крім того, при прийнятті проектного рішення має бути врахований вплив невизначеності та ризику.

Вступ. В сучасних умовах розвитку України важливим є залучення інвестиційних коштів у вигляді матеріальних, фінансових, людських, інформаційних та інших ресурсів з метою підвищення конкурентоздатності вітчизняних секторів економіки, розвитку національного господарства в цілому. Крім того, сьогодні постає гостра потреба у модернізації, заміні фізично та морально застарілого обладнання в різних галузях економіки. Все це вимагає значних фінансових ресурсів, які можуть надійти у вигляді інвестицій. Для цього необхідно розробляти інвестиційні проекти і відповідно оцінювати їх ефективність. Тобто, розвиток економіки базується на реалізації інвестиційних проектів, що забезпечує процес розширеного відтворення, створення нових робочих місць, нового виробничого та споживчого потенціалу.

Багато вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів займалися питанням оцінки ефективності інвестицій, серед них можна виділити: А.